

Van jagerskamp tot boerderij

Les 1 Een mammoet in de val

Vijftienduizend jaar geleden leven er in Nederland mammoeten, rendieren en wolharige neushoorns. Het is de tijd van de jagers. Het is altijd koud en er groeien geen bomen. De jagers wonen in tenten. Ze hebben geen vaste woonplaats, maar volgen een kudde dieren. De dieren trekken steeds maar weer verder, naar plaatsen waar voldoende gras of mos groeit. De jagers doden een dier met een speer of met pijlen. Ze gebruiken alles van het dode beest. Het vlees eten ze op. Van de huid maken ze kleren, schoenen en tenten. En van de botten en hoorns maken ze gereedschap. De mest van de levende dieren gebruiken ze als brandstof.

Een tentenkamp van mammoetjagers.

Les 2 Vuur en gereedschap

De jagers maken vuur door twee vuurstenen tegen elkaar te slaan. Vuur geeft warmte en licht. En het houdt gevaarlijke dieren op afstand.

De jagers gebruiken vuursteen ook om wapens en gereedschap van te maken. Dat doen ze door twee stukken vuursteen tegen elkaar te slaan. Dan krijgen de stukken scherpe randen en punten. De jagers maken er speerpunten en pijlen van. En bijlen om te kappen. De vrouwen maken er priemen van. Met een priem prikken ze gaatjes in de gedroogde huiden. Die naaien ze dan aan elkaar.

Vierduizend jaar geleden gaan mensen brons gebruiken. Dat is beter dan steen. Nog later leren mensen om uit ijzererts ijzer te smelten. IJzer is sterker dan brons. Het is een belangrijk metaal.

Les 3 De eerste boeren

Zevenduizend jaar geleden wonen in Zuid-Limburg de eerste boeren van ons land. De mensen hebben ontdekt hoe ze voedsel op een akker kunnen laten groeien. Nu hoeven ze niet meer achter een kudde dieren aan. Ze jagen en vissen nog wel in de omgeving van hun boerderij. Ook hebben ze tamme dieren, zoals geiten, varkens en koeien. Die leveren voedsel: vlees, melk en kaas.

Om een akker te maken, brandt een boer een stuk bos af. Dan maakt hij met een eergetouw de grond los. Daarna zaait hij graankorrels. Als het graan rijp is, snijdt de boer het af. De eerste boeren verbouwen ook erwten en bonen. Ze bewaren hun voedsel in potten. Een boerderij maken ze van boomstammen en gevlochten takken. Tussen de takken smeren ze klei. Mensen en dieren slapen 's nachts in de boerderij.

Les 4 Schilderingen in grotten

In 1940 ontdekken kinderen bij Lascaux in Frankrijk een bijzondere grot. Op de wanden staan tekeningen van honderden dieren. Zoals stieren, herten, rendieren en bizons. Die schilderingen zijn in de prehistorie door jagers gemaakt. Ze mengden kleurstoffen uit de natuur met dierenvet of water. Ze schilderden met een takje of met een stukje mos. Niemand weet waarom de jagers die schilderingen maakten. Want jagers konden niet schrijven. En dus kunnen wij niet lezen hoe ze precies leefden.

Ook in Nederland zijn sporen uit de prehistorie gevonden. Zoals de hunebedden in Drenthe. Het zijn kamers die gemaakt zijn van enorm grote stenen. De boeren legden er hun doden in. Verder gingen er potten voedsel en wapens mee het graf in. De boeren dachten dat de dode die in het dodenrijk nodig had. Ze geloofden dat je daar na je dood verder leefde.